

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№8

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 788 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-avgustda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Smart-logistika texnologiyalarini joriy etish orqali oziq-ovqat mahsulotlarini yetkazib berish tizimini optimallashtirish (Toshkent viloyati misolida).....	14
Mavlanov Sobirjon Pardabayevich	
Tijorat banklarida korporativ boshqaruvning xalqaro tamoyillari asosida boshqaruv sifatini oshirish	20
Sattarov Umirzoq	
Современные банковские продукты	24
Хужамуратов Аббос Мардонович	
Amerika qo'shma shtatlarining ijtimoiy himoya tizimi.....	29
Abdullayeva Sayyora Aleksandrovna	
Совершенствование рынка услуг высшего образования как фактор повышения занятости населения в условиях цифровой экономики.....	33
Ибрагимов Тимур Ибодуллаевич, Асланова Дилбар Хасановна	
Iqtisodiy fanlarni o'qitishda interaktiv metodlarning qo'llanilishi va ularning samaradorligi.....	39
Kabulov Baxram Kuzibaevich	
Korxonalarda raqobat razvedkasi tizimlarini rivojlantirishda innovatsion raqamli texnologiyalarining o'rni.....	45
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	
O'zbekiston banklarida sun'iy intellekt foydalanish samaradorligini oshirish.....	51
Kamolov Sardorbek Davlatjon o'g'li	
Agrar korxonalar xo'jalik faoliyatida risklarni boshqarish bo'yicha samarali boshqaruv qarorlarini qabul qilishning metodologik asoslari.....	59
Baymirzaev Dilmurod Nematovich	
Основные направления инвестиционной политики Узбекистана в соответствии со стратегией-2030	66
Исомов Б. С.	
Tashish va saqlash xizmatlarini ko'rsatuvchi korxonalarda raqamli texnologiyalardan foydalanish holati.....	70
Rajabov Orzujon Mamasoliyevich	
Ijtimoiy infratuzilmani modernizatsiya qilishda DXSHning o'rni: madaniyat va sport sohasida imkoniyatlar	78
Baykalonov Jalil G'aybulloyevich	
Анализ состояния и перспективы развития активного и спортивного туризма в Узбекистане.....	93
Бойко Фарида Чингисовна, Ивонина Наталья Викторовна	
Переоценка и фальсификация стоимости имущества: международные практики, риски и пути решения.....	99
Мансурова Сайёра Бахтияровна	
Hudud sanoati tarkibiy o'zgarishlarini prognozlash usuli.....	106
Djumayev Farrux Toshmuratovich	
Углеродный след и декарбонизация промышленности Узбекистана: роль возобновляемой энергетики и международный опыт	111
Авезова Нилуфар Раббанакуловна, Ощепкова Эльвира Ахтемовна, С.М. Махмудов, А.А. Холиков, Авезова Нилуфар Раббанакуловна	
The process of developing startups based on management principles	119
Ilxamov Azizbek Yodgor o'g'li	
The impact of economic policy on non-performing loans: the case of Uzbekistan.....	126
Jalalov Mashkhurbek Gaybullo ugli	
Основные направления инвестиционной политики Узбекистана в соответствии со стратегией-2030	134
Исомов Б. С.	

Ko'p kvartirali uylarni boshqaruv organlari tomonidan aholiga sifatli xizmat ko'rsatishni qo'llab quvvatlashni takomillashtirish	138
Umarov Begzodbek Jaloldinovich	
O'zbekistonda iqtisodiyotni innovatsion rivojlantirishning institutsional asoslari.....	143
Fayzullayev Jonibek Negmatullayevich	
Davlat - xususiy sheriklik loyihalarining samaradorligini oshirish.....	150
Tursunov Imomnazar Egamberdiyevich, Hamroyev G'ayratjon Sultonovich	
O'zbekiston sug'urta bozorida hayot sug'urtasi xizmatlarining rivojlanish tendensiyalari va istiqbollari.....	155
Bazarov Zakir Xonqulovich	
Tijorat banklari likvidligini tartibga solish yo'llari.....	160
Tursunpo'latov Sohbnazar Kasimjon o'g'li, Nomozova Mohinur Maxmud qizi	
Atrof-muhit ifloslanishini kamaytirishda yashil moliya vositalarining roli: xalqaro tajriba va O'zbekiston imkoniyatlari	163
Yuldasheva Madina Tohir Qizi	
Geofazoviy ma'lumotlar asosida hududlarning farovonlik darajasini aniqlash	173
Toymasov Zufarjon Zokir o'g'li	
Методы и критерии оценки эффективности конкурентоспособности предприятия	179
Кучаров Абдор Сабижанович, Бобожонов Азиз Бабаханович, Алижанова Камила Тохир кизи	
Korxonalarda innovatsion jarayonlarni boshqarishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish.....	187
Narbeyeve Dilnoza Darvishaliyevna	
Development of entrepreneurship in Uzbekistan: management strategies in the context of economic reforms	192
Ibragimova Saida Ilkhomovna	
Aloqa korxonalari xizmat faoliyatida diversifikatsiya qilishning ilmiy baholash usullari va ulardan foydalanish.....	197
Tursunova Mastura Taxirovna	
Developing effective marketing strategies for tourism development in Uzbekistan	204
Fayzullayev Nodirbek Baxtiyor o'g'li	
Yakka tartibdagi tadbirkorlarni soliqqa tortish mexanizmlarini takomillashtirish masalalari.....	208
Yuldashev Yashnarjon Xolmirzayevich	
Yoshlar sanoat va tadbirkorlik zonalarida investitsiya loyihalarini bank kreditlari orqali moliyalashtirish.....	212
Jamalova Dilnoza Egamberdiyevna	
Цифровизации системы стратегического управления предприятий нефтегазовой отрасли Республики Узбекистан.....	217
Азимов Кабул	
Индекс устойчивости региона против бедности (poverty resilience index – pri): на примере бухарской области Республики Узбекистан (2024)	223
Мухамедова Мадинабону Мехридиновна	
Экономические аспекты внедрения цифровых технологий в полиграфии.....	230
Юсупхужаева Шахноза Музаффар кизи	
Mintaqalararo iqtisodiy hamkorlikni shakllantirish va barqaror rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari.....	233
Sattorov R. A.	
Web3'da real vaqt ma'lumot sinxronizatsiyasi — tarmoqdagi kechikishlar va ularni kamaytirish texnologiyalari.....	240
Raimov Ulugbek Yorqinbek o'g'li	
Tijorat banklarining likvidligini tartibga solish amaliyotining dolzarb masalalari	246
Sayfutdinov Bobur Nodirovich	
Tijorat banklarining investitsion jozibadorligini oshirish yo'llari.....	255
Yuldoshev Otabek Jovli o'g'li	

Tijorat banklarining investitsion faolligini oshirish yo'llari.....	261
Ortiqov Sidiqjon Xolmurodovich	
Innovatsion yondashuvlar orqali davlat xaridlarida iqtisodiy samaradorlikni oshirish	266
Kurbonbekov Sardorbek Ravshanovich	
Hududlarda barqaror rivojlanish nazariyalarining sanoat korxonalari faoliyatiga ta'siri	270
Sadriddinov Baxtiyor Shamsiddin o'g'li	
Turizm platformalarining raqobatbardoshligini oshirishda zamonaviy kontent va raqamli marketing strategiyalarining integratsiyalashgan yondashuvi.....	277
Dadamirzayev Sarvarbek Ulug'bek o'g'li	
Bank xizmatlarida innovatsion texnologiyalarni kengaytirish yo'nalishlari.....	283
Almosova Shohista Jobirovna	
Модели организации казначейства в ведущих стран мира.....	288
Сагдиев Равшан Сайфуллаевич	
Paxta-to'qimachilik klasterlari faoliyatini nazariy jihatlar va rivojlantirish yo'llari.....	302
B.Sh.Shadmanov	
Qurilish sanoatini rivojlantirishda tabiiy resurslardan kompleks foydalanishning ahamiyati.....	307
Yuldasheva Mexrunisa Kasimjan qizi	
Yangi O'zbekistonning "Yashil" iqtisodiyoti: qiyosiy tahlilning asosiy tendentsiyalari	313
Ro'ziyeva Dilfuza Toshmurovna	
Oliy ta'limda raqamli texnologiyalarning muammolari va uni bartaraf etish yo'nalishlari.....	318
Abduraxmanova Malika Abdujaparovna	
Namangan viloyatining Farg'ona vodiysi qo'shni hududlari bilan iqtisodiy hamkorligining hozirgi holati va rivojlantiruvchi omillari	323
Sattarov R.A.	
Desentralizatsiyalangan ma'lumot almashish protokollari: IPFS, Filecoin va Arweave tahlili	328
Raimov Ulugbek Yorqinbek o'g'li	
Transport xizmatlari ko'rsatish biznes-jarayonlarini raqamli transformasiya talablari asosida takomillashtirish.....	333
Komilov Asror Akmalovich	
Empowering the Future: Assessing the Role of Automation, Internet of Things (IoT), and Demand Management in Enhancing Energy Efficiency of Smart Grids.....	338
Khakimjanova Surayyo Khabibullayevna	
Ta'lim jarayonida sun'iy intellektdan foydalanish tajribalari (xalqaro va mahalliy misollar)	345
Madaminov Shoxruxbek Ma'rufjon o'g'li	
Zamonaviy sharoitlarda uy-joy fondini boshqarishning moliyaviy mexanizmini takomillashtirish	352
Inoyatova Durdona Shoxaydarovna, Karimova Aziza A'zamiddin qizi	
Mijozlar tajribasini yaxshilashda raqamli integratsiya strategiyalari: "O'zbektelekom" AK tajribasi.....	358
Islamov Javlon Rasulovich	
Tijorat banklari orqali jinoiy yo'l bilan olingan daromadlarni legallashtirishga qarshi kurashish mexanizmlari.....	361
Rustamov Sunnatillo Rustamovich	
Yashil iqtisodiyot barqaror rivojlanish omili sifatida: Yevropa tajribasi.....	368
Turobjanov Murodjon Maxammadjanovich	
Ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlikka erishishda kichik biznes va mahalla hamkorligi modellarini takomillashtirish	373
Murotov Nodir Xujamqulovich	
Xalqaro moliya institutlarining O'zbekiston bank sektori va iqtisodiyotiga ta'siri: YETTB faoliyati misolida tahlil.....	378
Alimov Azizbek Alievich	
Bankrotlik xavfini tahlil qilish modellari.....	386
Nasiriddinov Bahouddin Nuriddinovich	

Xizmat ko'rsatish korxonalarida sifat va samaradorlikni oshirishni takomillashtirish yo'llari.....	393
Burxonova Nargiza Mirshohid qizi	
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash jarayonida bank tizimi islohotlari va ularni boshqarish strategiyalari.....	400
Hamroyev Xurshid Jalilovich	
“Temir yo'l transportida MHXSni joriy etishning ahamiyati va milliy standartlar bilan taqqoslama tahlili”	405
Babaxalov Norbo'ta Eshnazarovich	
Banking and financial services in the process of economic development digitalization and its advantages and security of the process	409
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, Baxanurov Oqil Odil og'li	
Kichik biznesda moliyaviy barqarorlikni ta'minlashdagi asosiy muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari.....	416
Abduvosit Omonboyev	
“Futurologiya va mintaqaviy iqtisodiy transformatsiya: Markaziy Osiyoda O'zbekistonning strategik senariylari”	421
Siddiqov Abdusalom Abdumalikovich	
Kichik biznes subyektlarini bank kreditlari orqali qo'llab-quvvatlashning rivojlangan xorijiy davlatlar tajribalari.....	425
Irgasheva Nigora Akbarovna	
Туристская мобильность стран персидского залива как устойчивый и перспективный источник въездного туризма в Узбекистан	434
Додиев Феруз, Голышева Елена Вячеславовна	
Turistik erkin iqtisodiy zonalarda investitsiya loyihalarini amalga oshirish: Imkoniyatlar, muammolar va istiqbollar	443
Xoliqov Dostonbek Rustam o'g'li	
Oliy ta'limda davlat-xususiy sheriklik: moliyalashtirish modelini modernizatsiya qilish yo'nalishlari.....	449
Bozorov Alisher O'zimurotovich	
Xalqaro raqamli intergatsiya, raqamlashtirish sharoitida tijorat banklari faoliyati tahlili	455
Turapov Bahromjon Alisher o'g'li	
To'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar – iqtisodiyot taraqqiyotining muhim omili.....	461
Mamatkulova Nodira Maxkamovna	
Davlat xaridlari ishtirokchilarining elektron-skoring tizimi.....	465
Mamasoliyev Abrorbek Abdug'ani o'g'li	
Qishloq xo'jalik korxonalarida melioratsiya xarajatlari xisobining muammolari va yechimlari.....	469
Baxriev Muxiddin Sheralievich	
O'zbek banklarining xarajatlar samaradorligini stoxastik chegara modelida baholash	481
Xannayev Sherzod	
Практические подходы к выявлению и оценке налоговых рисков на основе сегментации деятельности налогоплательщиков	490
Голубова Ольга Сергеевна, Элбаева Мукаддас Рашидовна	
Iqtisodiyot tarmoqlarida investitsiyalardan samarali foydalanishni tashkil etish chora-tadbirlari va investitsiyalarni jalb qilish istiqbollari.....	496
No'monjonova Muazzam Maxbubjon qizi	
Empowering the future: The impact of automation, iot, and demand management on energy efficiency in smart grids.....	501
Khakimjanova Surayyo Khabibullayevna	
Institutsional o'zgarishlar sharoitida aholi daromadlari tarkibining oshishi va daromadlar tengsizligini kamaytirishning istiqbolli yo'nalishlari	508
Ergasheva Nafisa Baxridinovna	
Международные индексы, определяющие цифровое развитие страны	513
Талъатова Диёра Боходир кизи	

Sog'liqni saqlash sohasida davlat-xususiy sheriklik instituti orqali investitsiya loiyhalarini moliyalashtirishda moliyaviy-iqtisodiy samaradorligini baholash metodologiyasi	517
Karabayev Sanjar Abdusamatovich	
Управление качеством в технологических стартапах: Баланс между скоростью и надежностью	527
Хамидуллина Гульнора Рафкатовна, Раджабов Темур Рустамович, Носиров Илхом Аббосович	
Namangan viloyatida iqtisodiy integratsiyani jarayonida eksport va import operatsiyalarining tahlili	535
Adashev Azimjon O'rinboyevich	
Korxonalarda kadrlar tayyorlash ijrosidagi mavjud muammolar va kadrlar siyosatining takomillashtirib borish xususiyatlari	541
Mamatqulov Rustam Muxammadkarimovich	
Yashirin iqtisodiyot tushunchasi, turlari va shakllanish omillari hamda uning iqtisodiyotga ta'siri.....	546
Malikov Abdulaziz Toxirjon o'g'li, S.A. Zakirova	
The purpose of assessing a person's entrepreneurial capacity is to classify their quality characteristics	562
Mansur Matkarimov, Qaxramon Madraximov, Sherjon Sherjonov, Jahongirbek Nurjonov	
Challenges in enhancing the efficient use of economic resources in agriculture within an innovative economy framework.....	568
Nodira Abdullayevna Eshquvattova	
Оценка эффективности существующих методов стратегического управления проектами	573
Мансурова Севара Мансуровна	
Создаются благоприятные условия для индивидуальных предпринимателей и самозанятых лиц	577
Батыров Фархад Бакитович	
Sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini oshirish metodologiyasini takomillashtirish yo'llari.....	593
Haqberdiyev Bekzod O'ktamovich	
Toshkent viloyatida metal bozorining rivojlanishi va unda kichik biznesning o'rni	600
Musayeva Shoirazimovna	
Mechanisms for ensuring employment in the services sector through the development of small business and private entrepreneurship.....	606
Turabekov Sokhibjon Sherboy ugli, Abdukhalikov Ulugbek Abdukhalikovich	
Tijorat banklarini raqamlatirish sharoitida inson resurslarini boshqarishning innovatsion yondashuvlari (BRB misolida)	611
Azimov Asrorjon Muzaffarjonovich	
The importance and current state of accounting and auditing of liabilities in enterprises	616
Khaliqnazarova Gulnaz Jalgasbay qizi	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikda xotin-qizlarning barqaror bandlik darajasining ekonometrik tahlili.....	622
Xoliyorova Shoxista Qahramon qizi	
Moliyaviy bozor ishtirokchilari faoliyatini samarali boshqarishda innovatsion moliyaviy vosita va metodlarning qo'llanilishi.....	627
Hotamqulova Madina Sanjar qizi	
Oliy ta'limga investitsiya kiritishning asosiy shakl va mexanizmlari	631
Almardanov Ulug'bek Qudrat o'g'li	
"Yashil" iqtisodiyotning metodologik asoslari.....	635
Babakulov Bahromqul Mamatkulovich, Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, Boymurodov Jonon Komiljonovich	
O'zbekiston sharoitida davlat xaridlarini yanada rivojlantirish istiqbollari	641
Turganbaev Nursulton Bayram uli	

Tijorat banklarida jismoniy shaxslarga ko'rsatiladigan xizmatlar raqamli transformatsiyaning joriy holati tahlili	645
Qurbonov Alisher Samadovich	
Инновационные формы сотрудничества образования и индустрии для формирования компетенций в сфере устойчивого туризма: Опыт и перспективы Узбекистана.....	653
Бухарова Нигора Газиевна	
Muzey sohasida tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlar nazariyasi va ularni madaniy meros va muzeyshunoslik sohasiga tatbiq etish	657
Asadova Nigora Mehridin qizi	
Internet banking adoption in Uzbekistan	661
Karimov Erkin Yusubovich	
Elektron tijorat O'zbekiston va Xitoy raqamli iqtisodiyotini rivojlantirish drayveri sifatida	665
Samedinov Timur Selyametovich	
Yuridik shaxslar birlashuvi orqali amalga oshiriladigan xufyona soliqlardan qochish sxemalarini moliyaviy instrumentlar bilan bartaraf etish yo'llari	671
To'rayev Dilshod Xasanovich	
O'zbekiston shahar ekoturizmida raqamli egizak texnologiyalarining iqtisodiy potentsiali	683
Esonboyev Baxodir Bakir o'g'li	
Yengil sanoatni rivojlanishtirishning mintaqaviy xususiyatlari	687
Fuzaylov Sarvar Abdusamatovich	
Tijorat banklarining depozit siyosatiga ta'sir qiluvchi omillar	693
Komilova Mukammal Shavkatovna	
Tadbirkorlik subyektlari faoliyatini mikromoliyalashtirish bilan bog'liq muammolar	697
Tojiyev Javlonbek Rustamovich	
Ishbilarmonlik muhitini baholashning metodologiyalari tahlili	704
Nabieva Nilufar Nabi qizi	
Jismoniy shaxslarning daromadlariga deklaratsiya asosida soliq solish mexanzmini takomillashtirish	715
Ibragimov Zafar Ismailovich	
Yashil marketing yordamida moda sanoatida mijozlar ehtiyojini samarali qondirish.....	723
Xalilova Nafisa Komilovna	
Targetlangan iqtisodiy siyosat orqali kambag'allikka qarshi kurash	727
Baratov J.N.	
Globallashtirish sharoitida O'zbekiston iqtisodiyotining modernizatsiyasi va strategik rivojlanish yo'nalishlari	733
Ibrohimov Boburmirzo Baxtiyor o'g'li	
Sug'urta kompaniyalarining innovatsion faoliyati tahlili va moliyalashtirish samaradorligini aniqlash yo'nalishlari	738
Baxronova Shaxodat Baxshuloyevna	
Yo'lovchi tashish sohasida autsorsingni qo'llash istiqboli	744
Kaxarova Nilufar Yerkinjovna	
Ta'lim klasterlari faoliyatining barqaror taraqqiyotdagi o'rni.....	748
Imamova Nilufar Asamutdinovna	
Xizmatlar eksportini rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari.....	753
Alixonov Mirzoulug'bek Pahlavonjon o'g'li	
O'zbekistonda suv resurslaridan oqilona foydalanishda soliq mexanizmlari ta'sirini oshirish masalalari	759
Boymurotov Sodiq Rozziqovich	
Влияние состояния матери и факторов среды на развитие аллергии у детей грудного возраста.....	766
Закирова Бахора Исламовна	
Роль стандартов устойчивого развития МСФО в трансформации экономики тюркских стран	771
Маткаримов Давронбек Матякубович	

Sanoat korxonalarining atrof-muhitga ta'sirini baholashda iqtisodiy mexanizmlarni takomillashtirish	776
Sarvinov Alisherovna Radjabova	
Neft-gaz sanoatida amalga oshirilayotgan investisiya loyihalarida mahalliy kontent ulushini oshirish masalalari.....	779
Umurzakov Jamoliddin Sherbekovich	
Sanoat korxonalarida mahsulot raqobatbardoshligini oshirish yo'nalishlari	784
Naimxonov Ma'rufxon Zokirxon o'g'li	

SANOAT KORXONALARIDA MAHSULOT RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI

Naimxonov Ma'rufxon Zokirxon o'g'li
Mustaqil tadqiqotchi

Annotatsiya: Sanoat korxonalari milliy iqtisodiyotning tayanch bo'g'ini hisoblanib, ularning samarali faoliyati nafaqat iqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydi, balki jamiyatning ijtimoiy rivojlanishida ham muhim rol o'ynaydi. Sanoat ishlab chiqarishi mahsulotlarning ichki bozorni to'ldirishi, tashqi bozorda esa mamlakat eksport salohiyatini oshirishga xizmat qiladi. Shu bois, sanoat korxonalarida mahsulot raqobatbardoshligini oshirish masalasi bugungi globallashuv sharoitida strategik ahamiyat kasb etadi. Mazkur maqolada korxonalarning ilmiy-texnik salohiyatidan samarali foydalanish, infratuzilmani rivojlantirish, ishlab chiqarishni ixtisoslashtirish, mehnat resurslaridan oqilona foydalanish orqali mahsulot raqobatbardoshligini kuchaytirishning asosiy yo'nalishlari tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: Eksport, raqobat siyosati, raqobatbardoshlik, ixtisoslashuv, infratuzilma, ilmiy-texnik salohiyat, mehnat resurslari.

Abstract: Industrial enterprises are considered the backbone of the national economy, ensuring not only economic stability but also contributing significantly to the social development of society. Their production activities strengthen domestic market supply and, at the same time, expand the country's export potential. In the era of globalization, enhancing the competitiveness of industrial products has become a crucial strategic task. This article explores the main directions for improving competitiveness in industrial enterprises through modernization of infrastructure, effective use of scientific and technical potential, specialization of production, and efficient utilization of labor resources. The findings highlight that sustainable competitiveness requires integration of innovation-driven approaches and policy support in line with international market demands.

Key words: Export, competition policy, competitiveness, specialization, infrastructure, scientific and technical potential, labor resources.

Аннотация: Промышленные предприятия выступают ключевым звеном национальной экономики и их деятельность оказывает существенное влияние как на устойчивость народного хозяйства, так и на социальное развитие общества. Производственный потенциал предприятий способствует не только насыщению внутреннего рынка, но и расширению экспортных возможностей страны. В условиях глобализации особое значение приобретает повышение конкурентоспособности продукции, что напрямую связано с модернизацией инфраструктуры, внедрением научно-технических достижений, углублением специализации и эффективным использованием трудовых ресурсов. В статье рассматриваются основные направления и механизмы усиления конкурентных преимуществ промышленных предприятий.

Ключевые слова: экспорт, конкурентная политика, конкурентоспособность, специализация, инфраструктура, научно-технический потенциал, трудовые ресурсы.

KIRISH

Bugungi kunda jahon bozorida yuz berayotgan globallashuv jarayonlari, xalqaro kapital harakatining transmilliy markazlashuvi va konsentratsiyalashuvi sharoitida sanoat korxonalarida mahsulot raqobatbardoshligini oshirish dolzarb masalalardan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Raqobat intensivligiga asoslangan ishlab chiqarish jarayonlarini tashkil etish nafaqat alohida korxonalar miqyosida, balki milliy iqtisodiyot barqarorligini ta'minlashda ham ustuvor ahamiyat kasb etadi. Chunki, bugungi kunda ishlab chiqarishning yangi texnologiyalarga asoslangan shakllari, innovatsion mahsulotlarning tezkor yangilanishi, eksport-import hajmining oshishi

xalqaro savdo munosabatlarini yanada murakkablashtirmoqda. Bu esa sanoat korxonalaridan strategik yondashuvni, resurslardan samarali foydalanishni va xalqaro standartlarga mos sifat menejmentini talab qilmoqda.

Mamlakatimizda ham so'nggi yillarda raqobatbardosh iqtisodiyotni shakllantirish, ichki bozorda sifat va samaradorlikni oshirish, tashqi bozorga yo'naltirilgan tovar va xizmatlar tarkibini diversifikatsiya qilish bo'yicha muhim islohotlar amalga oshirildi. Xususan, mahsulot va xizmatlarning eksportbopligini oshirish, yangi assortimentlarni yaratish, yuqori qo'shilgan qiymatga ega tarmoqlarni rivojlantirish borasida chora-tadbirlar ishlab chiqildi. Natijada, barqaror iqtisodiy o'sishning yuqori sur'atlari ta'minlanib, xalqaro maydonda mamlakatning iqtisodiy obro'-e'tibori mustahkamlandi.

Shu bilan birga, ayrim tarmoqlarda raqobatbardoshlik yetarli darajada shakllanmaganligi sababli, mahsulotlarni jahon bozoriga chiqarish va eksport salohiyatidan to'laqonli foydalanishda muayyan muammolar kuzatilmoqda. Jumladan, ishlab chiqarishning ayrim yo'nalishlarida ixtisoslashuvning yetarli darajada chuqurlashmaganligi, ichki iqtisodiy salohiyatni ro'yobga chiqarishda davlat tartibga solish jarayonlarining ustuvorligi, kredit va moliyaviy tizimning zamonaviy mexanizmlar bilan to'liq ta'minlanmaganligi o'z ta'sirini ko'rsatmoqda. Bundan tashqari, infratuzilmaning yetarlicha rivojlanmagani, ilmiy-texnik salohiyatdan foydalanish imkoniyatlarining cheklanganligi, mehnat resurslarining malaka darajasidagi nomutanosibliklar ham eksport imkoniyatlarini kengaytirishga to'sqinlik qilmoqda.

Shu sababli, sanoat korxonalarida mahsulot raqobatbardoshligini oshirish nafaqat iqtisodiy samaradorlik, balki ijtimoiy barqarorlikni ham ta'minlaydigan ustuvor vazifalardan biri sifatida qaralmoqda. Mazkur jarayonda ilmiy-texnik salohiyatni safarbar etish, mehnat resurslaridan samarali foydalanish, infratuzilma imkoniyatlarini kengaytirish va xalqaro tajribaga asoslangan boshqaruv mexanizmlarini joriy etish alohida ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

M.Poznerning "texnologik uzilish" savdo nazariyasi nisbiy jihatdan "ishlab chiqarish omillari" nazariyasiga asoslangan holda uni to'ldiruvchi hisoblanadi. R.Vernonning "mahsulotning hayotiylik sikli" va M.Porterning "raqobatbardoshlik rombi" nazariyalari "ishlab chiqarish omillari" nazariyasi teskari xususiyat kasb etadi. Ushbu nazariyalarning muhim xususiyatlari jahon savdosiga texnik taraqqiyotning ta'sirini oshirish va korxonalar raqobatbardoshligini ta'minlashning ichki raqobat muhitiga bog'liqligi kabi holatlar orqali ifodalanadi[1].

asrda mamlakat eksport raqobatbardoshligiga oid ilmiy-nazariy qarashlar xorijlik iqtisodchi olimlardan V.L.Kvint tadqiqotlarida alohida o'rin egallaydi, uning fikricha eksportni rag'batlantirishning ma'muriy usullaridan ko'ra, ochiq bozor usullari keng miqyosidagi samaradorlikka ega hisoblanadi. R.Xausman, J.Xvang, D.Rodriklar tadqiqotlariga ko'ra, eksporni rag'batlantirish mexanizmi tashqi iqtisodiy faoliyat ishtirokchilarining faoliyat samaradorligini pasaytiradi, bu holatning ustuvor jihatlari jahon bozoridagi kon'yunkturaviy o'zgarishlar o'z aksini topadi[2].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda iqtisodiy jarayonlarning murakkab mohiyatini ochib berish va ularni ilmiy asosda o'rganish maqsadida bir qator ilmiy-uslubiy yondashuvlardan foydalanildi. Avvalo, dialektika usullari qo'llanilib, iqtisodiy hodisalar va jarayonlarning o'zaro aloqadorligi, ularning uzluksiz harakati hamda rivojlanish qonuniyatlari tahlil qilindi. Bu yondashuv sanoat korxonalarida mahsulot raqobatbardoshligini oshirish jarayonining nazariy hamda amaliy jihatlari yaxlit holda ko'rib chiqish imkonini berdi.

Shuningdek, iqtisodiy jarayonlarni tahlil qilish usuli asosida sanoat korxonalarining ichki va tashqi bozordagi faoliyati, ularning eksport salohiyatini shakllantirish mexanizmlari hamda resurslardan samarali foydalanish ko'rsatkichlari o'rganildi. Ushbu usul yordamida ishlab chiqarish samaradorligini oshirishga ta'sir etuvchi omillar aniqlanib, ularning iqtisodiy natijalarga bo'lgan ta'siri baholandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Hududlar tabiiy-iqtisodiy xususiyatini hisobga olgan holda ularning eksport salohiyatini oshirish, hududlarda eksport faoliyatini yuritayotgan ishlab chiqarish korxonalariga axborot, moliyaviy, maslahat, sug'urta, xorijiy mamlakatlar bozorlari to'g'risida marketing xizmatlari ko'rsatish tizimini takomillashtirish, eksportni nomarkazlashtirish va boshqa shu kabi masalalar bu tadqiqotlarning asosiy yo'nalishlari hisoblanadi.

So'nggi yillarda O'zbekistonda mintaqalarning eksport salohiyatini oshirish va mahalliy eksport qiluvchi tashkilotlarni qo'llab-quvvatlash masalalariga alohida e'tibor berilmoqda. Xususan, 2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasida "Eksportchi korxonalar faoliyatini qo'llab-quvvatlash tizimini faol davom ettirish orqali respublika eksport salohiyatini oshirish, mavjud imkoniyatlardan to'la foydalangan holda mahalliy sanoat tarmoqlari eksport salohiyatini rivojlantirish, eksport tarkibida tayyor

va yarim tayyor mahsulotlar hajmini oshirish"[3] kabilar milliy iqtisodiyotni jadal rivojlantirish va yuqori o'sish sur'atlarini ta'minlashning muhim yo'nalishlari sifatida belgilab berilgan.

Mahsulot raqobatbardoshligi esa, birinchi navbatda uning sifat ko'rsatkichiga bog'liq. Bozor munosabatlari sharoitida mahsulot sifati deganda, unga iste'molchi nazari bilan yendashish lozim, toki u yetishtirilgan mahsulotlar orasidan o'ziga eng ma'qul bo'lganini tanlab olish imkoniyatiga ega bo'lsin.

Shundan kelib chiqib, ishlab chiqarish mahsulotlari va xom-ashyosini raqobatbardoshligini bir necha omillarni hisobga olgan holda ko'rib chiqish lozim:

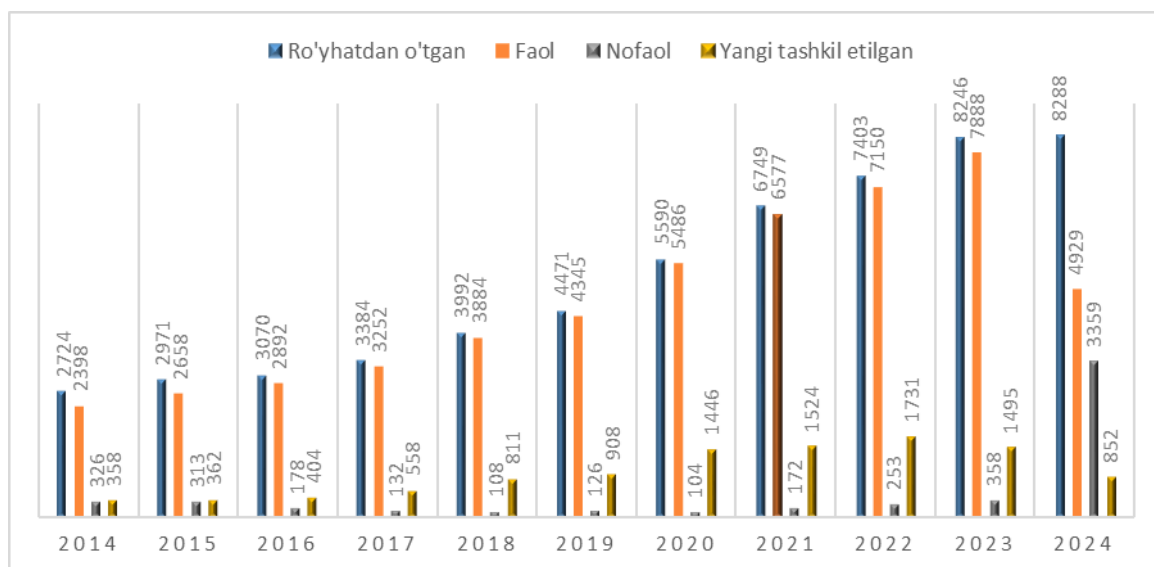
iqtisodiy omil, yakuniy mahsulot xarajat va narxdan kelib chiqqan holda;

texnologik omil, ishlab chiqarishni istiqbolda modernizatsiyalashni hisobga olgan holda;

ijtimoiy omil, ishlab chiqarish yo'nalishini o'zgartirganda ijtimoiy xarakterga ega bo'lgan xarajatlarni hisobga olgan holda.

Shundan kelib chiqib, ta'kidlanganidek, raqobatbardoshlik deganda iste'molchi uchun ma'qul bo'lgan shu turdagi mamlakat ichkarisida va tashqarisida ishlab chiqilayotgan, iste'molchi uchun ma'qul bo'lgan mahsulotning bozordagi o'rtacha iste'mol bahosini, sotish vositalari va usullarini, uning iste'mol qiymatini ifodalab beruvchi kompleks ko'rsatkichlari tushuniladi.

Olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatmoqdaki, istiqbolda aholi daromadining ko'payishi va xarid qilish imkoniyatlarini ko'tarilishi mamlakatda ishlab chiqarilayotgan mahsulotlarga bo'lgan talabni oshirishi mumkin ekanligini ko'rsatmoqda.

1-rasm. Namangan viloyatida sanoat korxonalarining soni, birlikda[4]

Yuqoridagi rasm ma'lumotlariga e'tibor beradigan bo'lsak, viloyat bo'yicha ro'yxatga olingan sanoat korxonalari soni so'ngi o'n yillikda muntazam ravishda ortib bormoqda. Xususan, 2024-yilda ro'yxatga olingan sanoat korxonalari soni 8288 ta bo'lib, 2023-yilga nisbatan 109 % ga o'sish kuzatilgan. 2024-yilda ro'yxatdan o'tgan sanoat korxonalarining 60%i faol hisoblanadi.

1-jadval. Namangan viloyati sanoat korxonalarining eksport tarkibi[4]

Ko'rsatkichlar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Eksport tarkibi	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
oziq-ovqat mahsulotlari	13,7	39,6	36,6	45,5	37,3	35,1	35,3	27,5	18,0	18,7	15,6
Kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4	0,4	1,4	1,8	3	1,2

energiya manbalari va neft mahsulotlari	0,0	0,5	1,3	0,4	0,0	0,0	0,9	0,1	0,2	0,2	0,6
qora va rangli metallar	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	2,7	0,8	1,7	1
mashina va asbob-uskunalar	0,5	0,9	0,6	0,5	0,2	2,1	4,3	2,1	2,0	1,8	3,2

Yuqoridagi jadval ma'lumotlaridan ko'rinib turibdiki, so'nggi o'n bir yil respublika umumiy eksporti tarkibida sanoat korxonalari tomonidan ishlab chiqarilgan besh turdagi asosiy mahsulotlar yuqori ulushga ega bo'lganligini ko'rishimiz mumkin. Bunday mahsulotlar qatorida oziq-ovqat mahsulotlari, kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar, energiya manbalari va neft mahsulotlari, qora va rangli metallar, mashina va asbob-uskunalar kiritishimiz mumkin.

Tadqiqot davomida o'rganilgan materiallar va ma'lumotlardan kelib chiqib aytish mumkinki, viloyatimiz eksport hajmining o'sish ko'rsatkichlarida barqarorlik kuzatilmagan.

Respublika eksport faoliyatida sanoat korxonalari tomonidan ishlab chiqarilayotgan mahsulotlarning ulushi yuqori hisoblanadi. Bu ulushni yanada oshirish, eksport tarkibida tayyor mahsulot hajmini ko'paytirish masalasi ustuvor vazifa sifatida saqlanib qolmoqda.

Yana bir muhim jihat viloyat bo'ylab ro'yxatdan o'tgan sanoat korxonalari soni yildan-yilga ortib bormoqda va ular tarkibidagi faol korxonalar ulushi doimiy ravishda yuqoriligicha saqlanib qolmoqda. Bu esa o'z navbatida sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish va ularning eksport hajmini oshirish imkoniyati mavjudligidan dalolat beradi.

Bugungi kunga kelib sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmini oshirish va ularning eksportini kengaytirish juda muhimdir. Bu bevosita mamlakat iqtisodiyotini jahon bozoriga chiqishiga, turli sohalarni rivojlantirishga yordam beradi.

Shuni ta'kidlash lozimki, raqobatning o'zi ishlab chiqarish korxonasining malaka bazasini shakllantirishga yetarli emas, uni muntazam ravishda kengaytirib takomillashtirib borish lozim.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Natijalarga qaraydigan bo'lsak, sohani rivojlantirish uchun hali juda ham ko'p ishlar qilinishi kerakligini tushunish qiyin emas. Bunda asosan chegara va mamlakat hududiga bojxona jarayonlari samaradorligini oshirish, soha mutaxassislarini ko'paytirish, tizimga innovatsion yondashuvni tatbiq qilish orqali quyidagi mavjud muammolarni hal etish muhim.

Respublikaning transport-logistika sohasi bugungi kun talablariga mos emasligi;

transport avtoparklarining eskirganligi, ya'ni xalqaro tashuvlarda ishtirok etgan yuk avtomobillarining 68% ishlab chiqarilganiga 15-20 yil, 10% esa, 20-30 yil bo'lgan hamda tovarlarni tashqi savdosi bilan bog'liq vakolatli davlat organlarining integratsiyalashgan axborot platformasi mavjud emasligi,

transport-logistika tizimida yagona boshqaruv mexanizmi mavjud emasligi;

bugungi kunda yo'lga qo'yilgan transport-logistika tizimini muvofiqlashtirish mexanizmining ishlamayotganligi;

logistika tizimida ortiqcha bo'g'inlarning mavjudligi,

mamlakat avtomagistralarining 70% dan ortig'i transport vositalarining optimal harakatlanish tezligini ta'minlay olmayotganligi kabi muammolar transport-logistika tizimini rivojlanish jarayoni sust darajada kechishiga ta'sir ko'rsatmoqda

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. R.Vernon. International Investment and International Trade in the Product Cycle. Quarterly Journal of Economics. 207. doi: JSTOR 1880689.
2. M.Porter.Международная конкуренция: Конкретные преимущества странам М.: международные отношения, 1993. 896 с.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardagi PF-60 sonli "2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi farmoni // <https://lex.uz/uz/docs/-5841063>
4. Namstat.uz
5. Колтынюк Б. А. Инвестиционные проекты: Конспект лекций. СПб: Изд-во Михайлова В. А., 1999. С. 10.,
6. Фридман Дж., Ордуэй Ник. Анализ и оценка приносящей доход недвижимости / Пер. с англ. М., 1995. С. 441.,
7. Бизнес: Оксфордский толковый словарь. М.: Прогресс-Академия; Издательство РГГУ, 1995. С. 335.
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SHavkat Mirziyoevning Oliy Majlis va O'zbekiston xalqiga Murojaatnomasi, 20.12.2022
9. Адашев А. Ў. Корхоналарда инновацион ривожланишининг таркибий асослари // Научное знание современности. – 2017. – №. 4. – С. 8-12.
10. Адашев А. У., Аскарралиев А. Современные подходы к показателям и ценностям экономического развития // Теория и практика современной науки. – 2017. – №. 2. – С. 28-30.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 8

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>